

Fundacja im.
Kazimierza
Wielkiego

Żołnierze wyklęci bohaterowie niezłomni

Paweł Malarecki – młodociany więzień polityczny

Podziemie niepodległościowe po 1945 roku - początki

Rozkaz gen. Okulickiego z 19 stycznia 1945 r.: *Żołnierze Armii Krajowej! Daję Wam ostatni rozkaz. Dalszą swą pracę i działalność prowadźcie w duchu odzyskania pełnej niepodległości Państwa i ochrony ludności polskiej przed zagładą. Starajcie się być przewodnikami Narodu i realizatorami niepodległego Państwa Polskiego. W tym działaniu każdy z Was musi być dla siebie dowódcą.*

Cytowane za: <https://dzieje.pl/aktualnosci/rozwiązanie-armii-krajowej>

Rozwiązanie Armii Krajowej nie zakończyło jednak podziemnego oporu przeciwko okupantowi – tym razem Radzieckiemu i narzuconym przez niego władzom komunistycznym.

W grupach oporu działało wielu młodych ludzi, często tak młodych, że nie zdążyli walczyć w szeregach AK lub Szarych Szeregów w czasie okupacji niemieckiej

Żołnierze wyklęci – podziemie niepodległościowe po 1945 roku

Fundacja im.
Kazimierza
Wielkiego

Podziemie niepodległościowe w Polsce – uzbrojony lecz cywilny ruch oporu sprzeciwiający się władzy komunistycznej i ZSRR, który kontynuował walkę o niepodległość ojczyzny prowadzoną wcześniej przez organizacje konspiracyjne w czasach okupacji niemieckiej. Antykomunistyczne podziemie przejęło w dużej mierze po nim członków i środki. W Polsce uznawało zwierzchnictwo władz Rzeczypospolitej Polski na uchodźstwie. W IV 1945 powstała Delegatura Sił Zbrojnych na Kraj (DSZ). We wrześniu 1945 powołano Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość (WiN). Oprócz WiN w podziemiu działały inne organizacje wyrosłe z AK:

- Narodowe Siły Zbrojne,
- Mobilizacyjny Ośrodek Wileński Okręgu Armii Krajowej,
- Wielkopolska Samodzielna Grupa Ochotnicza „Warta”,
- Ruch Oporu Armii Krajowej,

lub związane z Obozem Narodowym:

- Narodowe Zjednoczenie Wojskowe,
- Konspiracyjne Wojsko Polskie.

Żołnierze wyklęci – podziemie niepodległościowe po 1945 roku

Fundacja im.
Kazimierza
Wielkiego

- W podziemiu funkcjonowały następujące grupy polityczne: Niezależna Polska Partia Socjalistyczna, Stronnictwo Niezawisłości Narodowej i Stronnictwo Narodowe; W marcu 1946 powstał Komitet Porozumiewawczy Organizacji Polski Podziemnej (KPOPP), Polskie Stronnictwo Demokratyczne.
- **Przeciwko osobom działającym w konspiracji prowadzone były programowo działania mające na celu rozbięcie struktur podziemnych, co osiągnęto poprzez retorsje wymierzone wobec członków podziemia. Przybierały one formy operacji pacyfikacyjnych, w których uczestniczyły grupy Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego, oddziały KBW, Wojska Polskiego, a także radzieckiej NKWD. Aresztowanych ważnych członków organizacji podziemnych skazywano w procesach na kary więzienia i karę śmierci, a szeregowych żołnierzy na wieloletnie więzienie lub pobyty w obozach.**
- **Mimo, że konspiracja w Polsce została oficjalnie zakończona w latach 1947 - 1948, niektóre oddziały partyzanckie trwały jeszcze parę lat. O członkach tych grup mówimy „żołnierze wyklęci” ponieważ przez wiele lat nie mogli otwarcie mówić o swoich poglądach i byli prześladowani z uwagi na swoją działalność. Po roku 1989 musieli walczyć o przywrócenie im dobrego imienia, a także należnego szacunku i zgodnej z prawną historyczną pamięci.**

Niepodległościowe Siły Zbrojne

W mniejszych ośrodkach i wśród młodzieży działało wiele małych lub nieformalnych grup, takich jak np. Niepodległościowe Siły Zbrojne – prawdopodobnie część największej organizacji żołnierzy wyklętych – Narodowych Sił Zbrojnych.

Niepełnoletni członkowie takich organizacji trafiali do obozu dla nieletnich więźniów politycznych w Jaworznie, który działał w miejscu hitlerowskiego obozu koncentracyjnego.

Obóz dla młodocianych więźniów politycznych w Jaworznie

Progresywne Więzienie dla Młodocianych Przystępców to istniejące w latach 1951–1956 w Jaworznie więzienie dla młodocianych więźniów politycznych. Trafiali do niego więźniowie, których wiek nie przekraczał 21 roku życia.

Historycy szacują, że przez więzienie przeszło około 15 tys. osób.

Więźniowie byli „wychowywani” przez pracę na wzór *człowieka radzieckiego*, w oparciu o metody sowieckiego pedagoga Antoniego Makarenki., tj.:

- intensywne szkolenie ideologiczne
- zatrudnienie w kopalniach Jaworznickiego Okręgu Węglowego (praca na najgorszych, mokrych i zagrożonych wybuchem metanu pokładach)
- praca w stolarni wytwarzającej skrzynki na amunicję i broń, ślusarni, zakładzie prefabrykacji betonu (cieszącym się szczególnie złą sławą ze względu na warunki pracy – beton do krwi uszkadzał skórę rąk, na które osadzeni nie dostawali żadnych rękawic ochronnych).

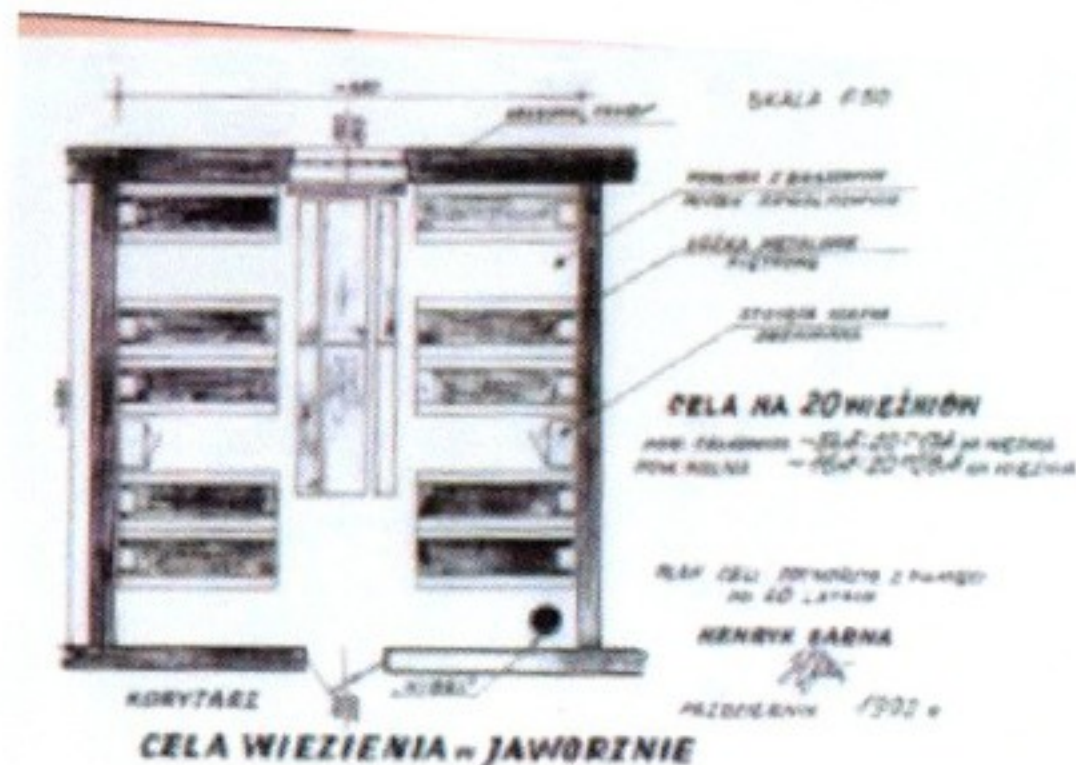
źródła: Wikipedia;

<http://www.obozdwochtotalitaryzmow.pl/o2t/wiezienie-progresywne.html>

„Jaworzno to miejsce symbolicznego spotkania hitleryzmu i komunizmu. W 1945 roku komuniści przejęli filię hitlerowskiego obozu Neu Dachs (...). Polskich, angielskich i rosyjskich więźniów zastąpili więźniowie niemieccy, ukraińscy i polscy”.

Prof. Ryszard Terlecki

Rycina z albumu *Jaworzniacy; Opór młodzieży przeciwko sowietyzacji Polski*, Warszawa, 2011, wyd: Jaworzniacy, Związek Młodocianych Więźniów Politycznych 1944-1956

Obóz dla młodocianych więźniów politycznych w Jaworznie

„Cały czas stał na szeroko rozstawionych nogach, a w rękę trzymał kawałek różgi albo drutu który nerwowo wyginał lub uderzał nim o cholewę. Mówił coś o piekle jakie nam przygotował, o tym że wielu pożałuje, że się urodzili, że Polska Ludowa daje nam szansę i on nas „bandytów” wychowa na porządnym obywateli.

Drugiego lub trzeciego dnia przysiadłem za stosem cegieł, aby trochę odpocząć, nagle usłyszałem za sobą ryk. Stał za mną ten sam funkcjonariusz, który nas witał. Wyraz twarzy i oczy mogły przyprawić o zawał. Przerażony nie słyszałem, co mówił. Podeszedł inny funkcjonariusz i zaprowadził mnie do karceru. Zamykając drzwi powiedział: musisz się pilnować, bo jak cię zapamięta naczelnik Morel, to cię wykończy. Tak dowiedziałem się, że ten w wysokich butach z czarną obfitą wyłażącą z pod czapki czupryną o donośnym głosie to jest Morel”.

Źródło: J. Pruszyński, www.jaworzniacy.pl, Historia więzienia w Jaworznie

Jak twierdził naczelnik więzienia Salomon Morel, umieszczeni tu więźniowie *byli bandytami i dlatego ciężką pracą powinni się zrehabilitować za zbrodnie popełnione wobec Polski Ludowej.*

Źródło: Wikipedia

Obóz w Jaworznie dziś.

Zdjęcie z zasobów: IPN, projekt naukowo badawczy Województwo Śląskie, Jaworzno

Paweł Malarecki – żołnierz wyklęty

Paweł Malarecki to starszy brat mojego dziadka. Jego rodzice w czasie okupacji niemieckiej, hitlerowskiej, byli żołnierzami podziemnej Armii Krajowej. Jego mama była łączniczką w Armii Krajowej, zaś ojciec był żołnierzem. W 1939 roku trafił do obozu jenieckiego dla oficerów, z którego udało mu się zbiec w 1940 roku, a następnie przystąpił do oddziałów AK. Walczył w Powstaniu Warszawskim, skąd po jego zakończeniu trafił do obozu niemieckiego w Pruszkowie, z którego też udało mu się zbiec. Po utworzeniu Polski Ludowej był represjonowany przez Urząd Bezpieczeństwa PRL. Jego syn, Paweł, w tajemnicy przed rodzicami w wieku szesnastu lat (w roku 1949) przystąpił do patriotycznej, niepodległościowej organizacji „Niepodległościowe Siły Zbrojne”. Był dowódcą oddziału i działał pod pseudonimem „Orzeł”. Organizacja ta została rozpracowana przez Urząd Bezpieczeństwa i Paweł Malarecki został aresztowany w lutym 1952 roku, osadzony w sławnym więzieniu przy ul. Ratuszowej w Warszawie, którego naczelnikiem był Kopel Klejman. Po długim, wręcz bestialskim śledztwie, wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie został skazany na 8 lat więzienia, utratę praw obywatelskich i honorowych, na podstawie art. 7 dekretu z 1946 roku o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych dla ludowego państwa.

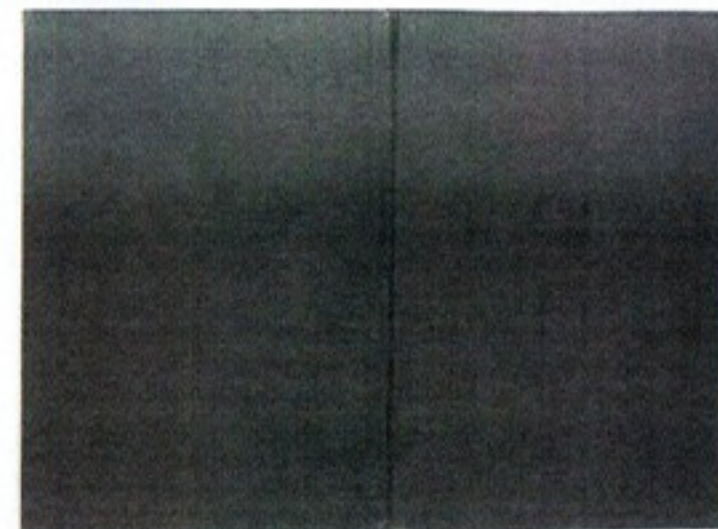

Paweł Malarecki – żołnierz wyklęty

Więziony był w słynnym warszawskim „Toledo”, a następnie skierowany do Obozu Dla Młodocianych Więźniów Politycznych w Jaworznie, gdzie pracował w kopalni. Więzienie opuścił po amnestii w listopadzie 1954 roku. Przez cały okres PRL był represjonowany. Po odzyskaniu niepodległości był jednym z założycieli środowiska „Jaworzniaków” w ramach Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego.

Przez całe życie był człowiekiem prawym, bezkompromisowym i wiernym złożonej przysiędze Niepodległościowych Sił Zbrojnych. Zmarł stosunkowo młodo w 2008 roku. Po śmierci został uhonorowany państwowym, odznaczeniem Krzyżem Niepodległościowym.

Legitymacja kombatanta wydana po 1989 roku.

Znak akt Sz. 359/52

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 29 maja 1952r.

Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie

w s k ł a d z i e :

- 1/ przewodniczący - kpt. Drohomirecki Jerzy
2/ s u d z i e - plut. Grabkarczyk Roman j.w. 5346
3/ s u d z i e - plut. Widziński Kazimierz j.w. 5274

w obecności prokuratora wojskowego ppor. Cyganka Edmunda,
i obrodcy z urzędu adw. Ogrodzkiego Kazimierza, oraz
przy udziale protokolanta sekcy. Kopyła Feliksa, rozpoznający
sprawę:

1/ **MALARECKIEGO PAWŁA** syna Jona i Janiny
z domu Kamińskiej, urodzonego dnia 20.I.1935r. w Warszawie
narodowości polskiej, obywatela polskiego, kawalera,
mającego wykształcenie - małą maturę, bez zupędu, urzędnik
nieposiadający majątku, stale zamieszkałego w Warszawie
ul. Kamińska 1 m. 5 / pow. - m. /, w wojsku nie służącego,
bez orderów i odznaczeń, pochodzenia robotniczego,
niekaranego, bezpartyjnego, oskarżonego z art. 86 § 2 KKKP
i art. 13 § 2 w zw. z art. 7 Dekretu z dnia 13.6.1946r.

2/ **KACIMARSKIEGO ANDRZEJA** z. Cyganka i Marii
z d. Stasiak, urodzonego 20.V.1934r. w Warszawie, narodowości
polskiej, obywatela polskiego, kawalera, mającego
wykształcenie 7 eddz. szkoły powsz. i 1 klasę szkoły
zawodowej, uczeń, nieposiadający majątku, stale
zamieszkałego w Warszawie, ul. Rejtana Nr. 2 w wojsku nie
służącego, bez orderów i odznaczeń, niekaranego, pochodze-
nia robotniczego urzędniczego, bezpartyjnego, oskarżonego
z art. 86 § 2 KKKP i art. 13 § 2 w zw. z art. 7 Dekretu
z dnia 13.6.1946r..

3/ **KAMIŃSKIEGO STANISŁAWA** z. Stefana i Stanis-
ławy z domu Gronowuskiej, urodzonego dnia 9.VIII.1933r.
w Łodzi, narodowości polskiej, obywatela polskiego, kawalera,
mającego wykształcenie 10 klas szkoły podstawowej, uczeń,
nieposiadający majątku, stale zamieszkałego w Warszawie
pow. - m. /, ul. 15-go grudnia 10 m. 4, w wojsku nie służ-
ącego, bez orderów i odznaczeń, niekaranego, oskarżonego z art. 86 § 2 KKKP
i art. 13 § 2 w zw. z art. 7 Dekretu z dnia 13.6.1946r.

u s t a l i l i z :

na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku
przebiegu sądowego, a w szczególności na podstawie wyżej
wskazanych i uwzględniając stan faktyczny:
Grzechu Wadusa - następujący stan faktyczny:

Pierwsza strona wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie (wyrok składa się z 7 stron.), w którym sędzia Jerzy Drohomirecki skazał m. in. Pawła Malareckiego na 8 lat pozbawienia wolności za udział w nielegalnym związku i w ramach tego związku uzyskiwanie tajemnic państwowych i wojskowych.

(archiwum rodzinne)

Myślę, że warto pamiętać nie tylko nazwiska bohaterów, ale i tych, którzy ich skazywali. To też jest historia.

Zatwierdzam:

AKT OSKARŻENIA

przeciwno:

- 1/ Malareckiego Pawłowi s. Jana osk.
z art.86 § 2 k.k.W.P. i art.13 § 2
w zw.z art.7 Dekr.z dnia.13.VI.
1946r.
- 2/ Kaczmarskiego Andrzejowi s.Zygmunta
osk.86 § 2 k.k.W.P. i art.13 § 2
w zw.z art.7 Dekr.z dn.13.VI.1946r.
- 3/ Kamieńskiego Stanisławowi s.Stefana
osk.z art.86 § 2 k.k.W.P. i art.13
§ 2 w zw.z art.7 Dekr.z dnia 13.VI.
1946r.

/Oskarżeni - aresztowani dnia 6 lutego 1952r./.

1) W październiku 1950r. na terenie pow.warszawskiego, miśko
nazowieckiego i na terenie miasta Warszawy z inicjatywy Grubka
Tadeusza ps."Duch"- "Pałard" i Rydzyskiego Jana ps."Grzegorz", zos-
tała utworzona nielegalna organizacja "N.S.Z." /Niepodległościowe
Siły Zbrojne/ której zadaniem i celem było prowadzenie walki zbroj-
nej - poprzez którą dążyła do obalenia i zmiany przemocą obecnego
ustroju Polski Ludowej.

W pierwszym okresie swego istnienia, nielegalna organizacja
"N.S.Z." nastawiała się na rozbudowę szeregów organizacyjnych, przez
masowe werbowanie nowych członków w szeregi organizacji. Następnie
stworzone zostały bojówki w skład których wchodziło trzech ludzi i
grupy, w skład której wchodziło kilka bojówek.

Organizacja "N.S.Z." prowadziła szkolenia bojowe, by w ten
sposób przygotować swych członków do walki zbrojnej z obecnym
ustrojem Państwa Polskiego. Ponadto bojówki i grupy nielegalnej or-
ganizacji "N.S.Z." otrzymywały instrukcje od sztabu organizacji, d-
nośnie zbierania wywiadu wojskowego, gospodarczego i politycznego
w terenie oraz wywiadu odnośnie jednostek Wojska Polskiego, aktyw-
nych członków partii politycznych, funkcjonariuszy M.O. i U.B.

W toku przeprowadzonego śledztwa, na podstawie wyjaśnień
świadków i zeznań oskarżonych - ustalono co następuje:

Między innymi do nielegalnej organizacji należeli zatrzy-
mani w dniu 6 lutego 1952r. przez Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa
Publicznego w Warszawie - Malarecki Paweł, Kaczmarski Andrzej i Ka-
mieński Stanisław - mieszkańcy miejscowości Wesoła, pow. warszawski.

W kwietniu 1951r. osk. Malarecki Paweł udał się do swego
kolegi Taiskiego Karola, zam. w Wesołej, gdzie prowadząc rozmowę na
różne tematy - Taiski Karol poinformował osk. Malareckiego, że na
terenie Wesołej istnieje nielegalna organizacja, której jest człon-
kiem. Jednocześnie Taiski zaproponował Malareckiemu przystąpienie do
organizacji. Osk. Malarecki Paweł na wysuniętą propozycję przez Tais-
kiego nie dał żadnej odpowiedzi, a następnie w niedługim czasie od-
szedł do swego domu. W kilka dni później osk. Malarecki ponownie po-
szedł do mieszkania osk. Taiskiego, gdzie wspólnie weszli rozmowę
na temat nielegalnej organizacji. W toku rozmowy Taiski zaproponował

Fundacja im.
Kazimierza
Wielkiego

Pierwsza strona aktu oskarżenia z 1952 r.
(7 stron) zawierająca zarzut uczestnictwa
nieletniego Pawła Malareckiego w
Niepodległościowych Siłach Zbrojnych.

(archiwum rodzinne)

Paweł Malarecki zdał maturę dopiero po
wyjściu z Obozu Dla Młodocianych
Więźniów Politycznych w Jaworznie.

Władze PRL nigdy nie pozwoliły mu
kontynuować nauki na studiach
wyższych.

Krzyż Niepodległości nadany Pawłowi Malareckiemu pośmiertnie przez Prezydenta Andrzeja Dudę w lipcu 2017 roku (archiwum rodzinne)

legitymacja kombatantska wydana po 1989 roku (archiwum rodzinne)

To właśnie dlatego, że ludzie Ci dostają odznaczenia po 60 latach od zdarzeń, w których uczestniczyli, i 30 lat po upadku komunizmu, nazywamy ich **Żołnierzami Wyklętymi**

Jaworzniacy

„Jaworzniacy” to nazwa powołanego w 1990r. Związku Młodocianych Więźniów Politycznych lat 1944-1956.

JAWORZNIACY
Związek Młodocianych
Więźniów Politycznych
lat 1944-1956

Legitymacja nr II-49/85
Kot. PANEL MIESŁAW
MAŁUSZKI
pseudonim "Orzeł"
urodzony dnia 20 stycznia 1933
jest członkiem zwyczajnym

Związek Młodocianych Więźniów
Politycznych lat 1944-1956
JAWORZNIACY

Sekretarz

Prezes

Warszawa, dnia 17.02.1994

Po lewej - legitymacja Związku Młodocianych Więźniów Politycznych lat 1944-1956 (archiwum rodzinne)

Wykorzystane źródła i podstawa prawna

Zdjęcia w tle:

- Slajd 1: zdjęcie ze strony <https://nsz.com.pl/>
- Slajd 2: zdjęcie „Oddział Cichego. Lubelszczyzna 1943” – materiał ze strony <https://nsz.com.pl/>
- Slajd 3: zdjęcie ze strony <https://nsz.com.pl/index.php/o-nsz> (zakładka o NSZ)
- Slajd 4: zdjęcie Żołnierze z oddziału "Cichego" 1. Pułku Legii Nadwiślańskiej Ziemi Lubelskiej. Lubelszczyzna, 1943 r. – materiał ze strony <http://nsz.pl/>
- Slajd 5: zdjęcie ze strony <https://nsz.com.pl/index.php/o-nsz> (zakładka o NSZ)
- Slajd 8: IPN, projekt naukowo badawczy Województwo Śląskie, Jaworzno

Materiały te mogłam wykorzystać z uwagi na przepisy ustawy o prawie autorskim. Wskazałam źródło zgodnie z istniejącymi możliwościami:

Art. 29. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takim jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości.

Art. 34. Można korzystać z utworów w granicach dozwolonego użytku pod warunkiem wymienienia imienia i nazwiska twórcy oraz źródła. Podanie twórcy i źródła powinno uwzględniać istniejące możliwości. Twórcy nie przysługują prawa do wynagrodzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Materiały dotyczące Pawła Malareckiego - archiwum rodzinne

Źródła:

- Wikipedia
- E. Rzeczkowska, Tajne organizacje harcerskie w Polsce w latach 1944- 1956, Pamięć i Sprawiedliwość, 2011 nr 1 (17), s.119-159
- Kazimierz Krajewski, Podziemie poakowskie na Mazowszu, Biuletyn Instytut Pamięci Narodowej nr 1-2/2008
- D. Suchorowska *Rozbić więzienie UB! Akcje zbrojne AK i WiN 1945–1946*, Warszawa 1991;
- A. Ajnenkiej, *Wojna domowa czy nowa okupacja? Polska po roku 1944*, red. A. Ajnenkiel, Wrocław 1998;
- K. Komorowski *Polityka i walka. Konspiracja zbrojna ruchu narodowego 1939–1945*, Warszawa 2000.
- Jaworzniacy; *Opór młodzieży przeciwko sowietyzacji Polski*, Warszawa, 2011, wyd: Jaworzniacy, Związek Młodocianych Więźniów Politycznych 1944-1956